

Beperken onnodig te veel lenen na toekenning aanvullende beurs

Marc van der Steeg (OCW) en Nico Bloem (DUO)
September 2022

Samenvatting

Er zijn aanwijzingen dat toekenning van de aanvullende beurs in sommige gevallen leidt tot onnodig hoge studieleningen, namelijk als de klant niet of onvoldoende rekening houdt bij het aangevraagde leenbedrag met een toekenning van de aanvullende beurs en toekenning van de aanvullende beurs niet leidt tot een automatische neerwaartse aanpassing van de studielening. Een gedragsbrief naar een groep klanten die in 2021 een aanvullende beurs hebben gekregen en aan bepaalde voorwaarden voldeed, heeft geleid tot een relatief gezien eenderde hogere kans op een neerwaartse aanpassing in de studielening. Dat komt op jaarbasis overeen met een 150 euro lagere opbouw van de studieschuld als gevolg van de gedragsbrief.

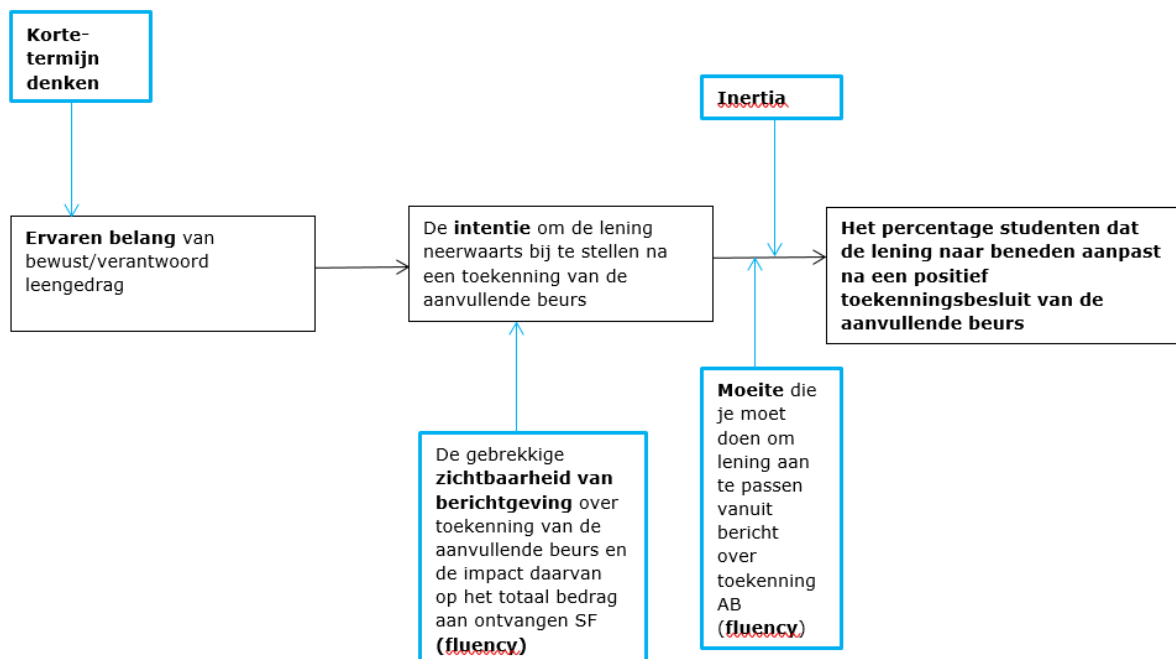
Aanleiding

Er zijn uit eerdere nudgoprojecten¹ rondom het terugdringen van het niet-gebruik van de aanvullende beurs aanwijzingen gekomen dat een gedeelte van de studenten hun lening niet aanpast op het moment dat zij een aanvullende beurs toegewezen krijgen, of met een lager bedrag aanpast dan het bedrag van de aanvullende beurs. Daardoor bouwen deze studenten mogelijk een hoger dan noodzakelijke studieschuld op.

Gedragsanalyse

Uit een gedragsanalyse zijn meerdere factoren gekomen als meest waarschijnlijke factoren gekomen die een belemmering kunnen vormen voor het aanpassen van de lening na een positief toekenningsbesluit van de aanvullende beurs (zie figuur 1).

Figuur 1 Gedragsmodel belemmeringen aanpassing lening na toekenning aanvullende beurs

Korte-termijn denken kan leiden tot een lager ervaren belang van bewust lenen. De intentie om de lening neerwaarts bij te stellen kan negatief beïnvloed worden door geen specifieke aandacht hieraan in berichtgeving over toekenning van de aanvullende beurs (namelijk bericht in MijnDuo).

¹ [Minder studenten die de aanvullende beurs laten liggen I - BIN NL](#) en [Minder studenten die de aanvullende beurs laten liggen II - BIN NL](#)

Als je het belang ervaart van bewust leengedrag en de intentie hebt om de lening naar beneden bij te stellen na een positief toekenningsbesluit, dan kan inertia en de moeite die het kost om de lening daadwerkelijk aan te passen studenten er alsnog van weerhouden om de lening ook daadwerkelijk aan te passen.

Doelgroep

Voor het project is een groep studenten geselecteerd die in 2021 voor het eerst een aanvullende beurs heeft toegekend heeft gekregen en ook een rentedragende lening heeft.² Aanvullende criteria voor selectie van de doelgroep zijn:

- dat de klant er in het jaar van aanvraag (2021) door de toekenning van de aanvullende beurs minstens 50 euro op vooruit is gegaan in de optelsom van toegekende rentedragende lening en aanvullende beurs ten opzichte van de rentedragende lening die hij had (aangevraagd) voor toekenning van de aanvullende beurs;
- dat de klant in januari 2022 ook nog een aanvullende beurs ontvangt;
- dat de klant in de som van aanvullende beurs en lening er niet op achteruit gaat in januari 2022 ten opzichte van december 2022.³

Toepassing van deze selectiecriteria leverde een groep op van 1331 studenten. Het eerste criterium hebben we gehanteerd om klanten met een kleine verhoging door de aanvullende beurs niet 'lastig te vallen', het 2^e en 3^e criterium om de brief ook relevantie te laten houden voor de nieuwe voorziene situatie in 2022, wat belangrijk is gezien het geplande late moment van het versturen van de brief, in december.

Doelgedrag: lening naar beneden aanpassen na toekenning aanvullende beurs als nog niet gedaan

Klanten die studiefinanciering aanvragen en geen aanvullende beurs aangevraagd hebben of wel aangevraagd hebben, maar waarbij de aanvullende beurs nog niet berekend is, kunnen het bedrag van de aanvullende beurs ook lenen. Men zou kunnen aannemen dat de klant ten allen tijde het bedrag leent dat past bij wat hij of zij totaal nodig heeft. Als de aanvullende beurs berekend wordt kan het totaalbedrag dat de klant aan studiefinanciering ontvangt echter in sommige gevallen (als de lening niet maximaal is) hoger worden, en mogelijk ook hoger dan wat hij of zij maandelijks nodig heeft.⁴ Het doelgedrag van deze interventie is dat deze klanten hun lening naar beneden aanpassen. Achterliggend doel is dat deze klanten hierdoor niet een onnodig hoge studieschuld opbouwen.

Gedraginterventie: brief met gedragstechnieken

De interventie betreft een brief met verschillende gedragstechnieken naar een aselechte helft van de doelgroep, die door random toewijzing tot stand in gekomen. De controlegroep ontving geen gedragsbrief of andere interventie. In bijlage 1 is een illustratie van de betreffende brief opgenomen. We hebben om twee redenen voor een brief gekozen. Ten eerste omdat we de wens hadden om concrete bedragen te noemen (lening en aanvullende beurs). Dat mag vanwege privacy redenen niet in een email. Ten tweede omdat uit eerdere experimenten is gebleken dat een brief significant meer impact had op het doelgedrag dan een email.⁵

Resultaten: Een derde vaker lening naar beneden aangepast

De belangrijkste effecten van de interventie zijn samengevat in onderstaande twee figuren. Figuur 2 laat zien dat de brief heeft geresulteerd in significant meer neerwaartse aanpassingen van de

² Het kan zowel gaan om studenten die tegelijkertijd een aanvullende beurs en een lening hebben aangevraagd, als om studenten die al een lening hadden op het moment van het aanvragen van een aanvullende beurs.

³ Een student kan er op achteruit gaan als eind 2021 al bekend was dat de student in januari 2022 een lagere aanvullende beurs toegekend zou krijgen dan in december 2021, op basis van nieuwe bij DUO bekende inkomensgegevens van de ouders die relevant zijn voor de nieuwe toekenningen in januari 2022.

⁴ Dit laatste hangt ervan af of en in hoeverre de klant bij de aangevraagde lening rekening heeft gehouden met het bedrag dat hij of zij aan aanvullende beurs mogelijk zou gaan ontvangen en in hoeverre de verwachting van de klant daarover accuraat is gebleken.

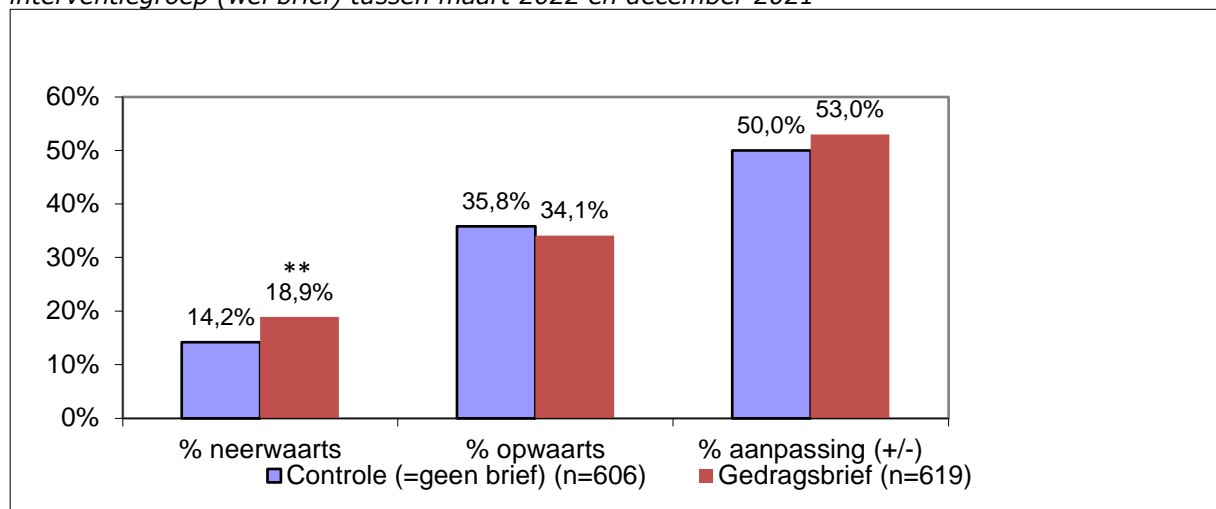
⁵ Zie [Minder studenten die de aanvullende beurs laten liggen II - BIN NL](#) en [Bewust lenen door studenten II - BIN NL](#)

rentedragende lening: 18,9 procent versus 14,2 procent in de controlegroep. Gecorrigeerd voor (kleine) verschillen in achtergrondkenmerken⁶ gaat het om een stijging van 4,6 procentpunt in de kans op een neerwaartse aanpassing. Relatief ten opzichte van de controlegroep betreft dit een 33 procent grotere kans op een neerwaartse aanpassing.

Figuur 2 laat ook zien dat er in de briefgroep 1.7 procentpunt minder opwaartse aanpassingen hebben plaatsgevonden (34,1 vs 35,8 procent).⁷ Dit verschil is echter niet statistisch significant.

Het rechterdeel van figuur 2 laat zien dat er in de brief-groep 3 procentpunt meer aanpassingen in de rentedragende lening hebben plaatsgevonden (neerwaarts dan wel opwaarts), maar dit verschil van 3 procentpunt is ook niet statistisch significant.

Figuur 2 Verschillen in % met neerwaartse aanpassing lening, opwaartse aanpassing lening en percentage met aanpassing lening (opwaarts of neerwaarts) tussen controlegroep (geen brief) en interventiegroep (wel brief) tussen maart 2022 en december 2021

** verschil is statistisch significant op een 5-procent significantieniveau

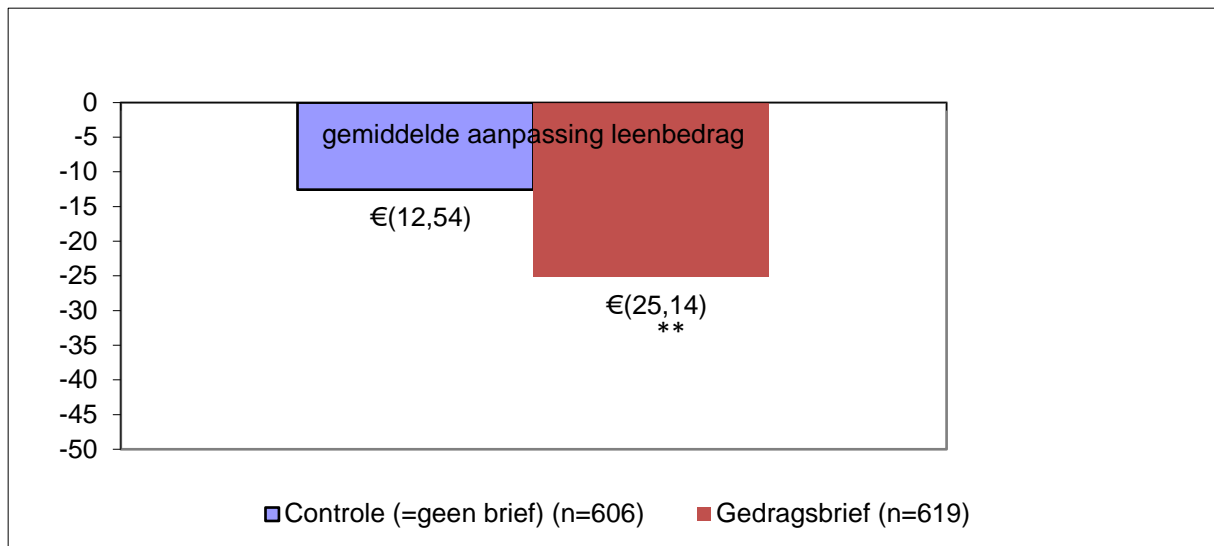
Figuur 3 laat zien dat de gemiddelde aanpassing van het leenbedrag afgerond 13 euro lager ligt in de brief-groep dan in de controlegroep. Het betreft een statistisch significant verschil, ook na controle voor verschillen in achtergrondkenmerken. Relatief gezien gaat het om een aanpassing in het leenbedrag die twee keer zo hoog ligt in de briefgroep dan in de controlegroep die de brief niet gekregen heeft (-12,54 versus -25,14 euro). Op jaarbasis zou dit neerkomen op een bedrag van ruim 150 euro dat minder geleend wordt als gevolg van de briefinterventie.

Zoomen we in op de groep waarbij de lening naar beneden is aangepast, dan zien we dat het gemiddeld gaat om een neerwaartse aanpassing van 177 euro in de briefgroep en ook 177 euro in de controlegroep. Dat impliceert dat de brief ervoor zorgt dat meer studenten hun lening naar beneden aanpassen, maar dat als ze een neerwaartse aanpassing doen, de hoogte van de aanpassing niet afwijkt tussen beide groepen. Zoomen we in op de groep waarbij de lening naar boven is aangepast, dan gaat het gemiddeld om een stijging van 35 euro in de controlegroep en 24 euro in de briefgroep. Dit verschil is, na controle voor (kleine) verschillen in achtergrondkenmerken, significant op 10-procent significantieniveau ($p=0,051$). Het lijkt er dus op dat de brief klanten er ook toe heeft aangezet – naast het vaker neerwaarts aanpassen – om als de lening naar boven willen bijstellen, dat ze dit met een kleiner bedrag doen.

Figuur 3 Verschil in gemiddelde aanpassing leenbedrag tussen controlegroep (geen brief) en interventiegroep (wel brief) tussen maart 2022 en december 2021

⁶ Het gaat om niveau opleiding en geslacht.

⁷ We zien dus dat er in beide groepen meer opwaartse aanpassingen plaatsvinden dan neerwaartse aanpassingen. Dat kan met allerlei factoren te maken hebben, denk bijvoorbeeld aan inflatie of een afname in de hoogte van de aanvullende beurs als gevolg van herberekening.

Conclusie

De gedragsbrief heeft gemeten drie maanden na de interventie relatief gezien geleid tot een eenderde grotere kans op een neerwaartse aanpassing van de lening en een gemiddeld gezien twee keer zo hoge gemiddelde (neerwaartse) aanpassing van de lening. Op jaarbasis zou dit neerkomen op een ruim 150 euro lager leenbedrag gemiddeld.

Bijlage 1 Illustratie gedragsbrief

> Retouradres Postbus 3015 B 9700 LB Groningen

K. vd Boer
Teststraat 1 A
1234 AB 'S-HERTOGENBOSCH

Meer informatie
duo.nl

Datum December 2021
Betreft Past je leenbedrag in 2022 nog bij jou? Doe nu de check!

Beste Kees,

In 2021 heb je recht gekregen op een aanvullende beurs van € 359,23 per maand. Mogelijk heb je daardoor minder lening nodig en kun je je lening naar beneden bijstellen.

Doe de check: leen jij niet te veel in 2022?

Inmiddels is bekend dat je in 2022 iedere maand kunt rekenen op € 362,50 aanvullende beurs en € 192,76 lening. Daarom is het nu een goed moment om de check te doen: past het bedrag dat je leent in het nieuwe jaar nog bij jou? Nu je leenbedrag verlagen, betekent dat je later een minder hoge studieschuld hebt en minder moet terugbetalen.

Wil je je lening verlagen? Doe dat uiterlijk 31 december!

Verlaag je je lening uiterlijk 31 december, dan krijg je vanaf januari al minder uitbetaald. Zo pas je je lening snel aan:

 2 minuten	Stap 1 Ga naar duo.nl, klik op 'Inloggen Mijn DUO' en log in met je DigiD
	Stap 2 Klik op 'Details' bij 'Mijn Producten'
	Stap 3 Kies 'Wijzigen' achter 'Lening'
	Stap 4 Vul de gegevens in, klik op 'Verder' en 'Bevestigen'

Inzicht krijgen in hoeveel lening jij precies nodig hebt? Maak gemakkelijk een begroting met de rekenhulp 'studiefinanciering' op duo.nl/rekenhulp. Als je je leenbedrag kortgeleden al hebt aangepast, dan hoef je dat natuurlijk niet opnieuw te doen.

Met vriendelijke groet,

Willem Schutte
Directeur Onderwijsvolgers
Dienst Uitvoering Onderwijs